

3) Novela ústavy SR

zmeny v organizácii a právomociach súdnej rady; zavedenie previerok sudcov; zadefinovanie manželstva ako zväzku muža a ženy

Zámer opatrenia: zvýšiť dôveryhodnosť justície, kvalitu sudcov, zlepšenie vymožitelnosť práva a ochrana tradičnej rodiny.

Obsah opatrenia:

- Predsedom a členom súdnej rady sa automaticky nestáva predseda Najvyššieho súdu SR, ale volia ho spomedzi seba členovia Súdnej rady SR
- Sudcovia do súdnej rady volia o jedného člena viacej – teda 9
- Funkcia predsedu Súdnej rady SR je nezlučiteľná s inými funkciami, pracovnými pomermi, s podnikateľskou činnosťou, s členstvom v riadiacom alebo kontrolnom orgáne právnickej osoby, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, ani s inou hospodárskou alebo zárobkovou činnosťou okrem správy vlastného majetku a vedeckej, pedagogickej, literárnej alebo umeleckej činnosti
- Do pôsobnosti súdnej rady po novom patrí aj:
 - zabezpečovať plnenie úloh verejnej kontroly súdnictva
 - prijímať stanovisko, či kandidát na vymenovanie za sudcu spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti
 - dohliadať, či sudca spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti po celý čas trvania funkcie sudcu
 - vydávať zásady sudcovskej etiky v spolupráci s orgánmi sudcovskej samosprávy
- Podrobnosti týkajúce sa previerok kandidátov na sudcov, podrobnosti o organizácii Súdnej rady SR, o organizácii a o vzťahoch k orgánom správy súdnictva a k orgánom sudcovskej samosprávy a dohliadanie či sudca spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti ustanoví zákon
- Ústava sa dopĺňa aj o odseky znejúce:
 - Za rozhodovanie nemožno sudcu ani prísediaceho sudcu z radov občanov stíhať, a to ani po zániku ich funkcie.
 - Proti rozhodnutiu o začatí trestného stíhania sudcu môže dotknutý sudca podať sťažnosť, o ktorej rozhoduje generálny prokurátor.
- Preverovanie spôsobilosti sudcov sa týka aj tých, ktorí boli ustanovení do svojej funkcie pred 1.9.2014; preverovaní môžu byť na základe podkladov od štátneho orgánu plniaceho úlohy ochrany utajovaných skutočností a vyjadrenia sudcu, uznesením súdnej rady
- Proti uzneseniu súdnej rady možno podať sťažnosť, o ktorej rozhodne ústavný súd

Názory proponentov:

- Schválenie tejto novelizácie vo vzťahu k súdnictvu môže byť impulzom, ktorý ešte počas súčasného volebného obdobia môže veľa zmeniť.
- „Sme presvedčení, že je to potrebné, aby sa zefektívnilo súdnictvo a lepšie fungovalo pre ľudí. Ľudia potrebujú spravodlivosť“.

Názory oponentov:

- Novela priamo ohrozuje nezávislosť súdnictva zo strany výkonnej a zákonodarnej moci.
- Na základe neprípustnej prezumpcie kolektívnej viny všetkých sudcov dáva novela ústavy právo sledovať sudcov a získavať informácie z ich súkromného života, ktoré nesúvisia s rozhodovacou činnosťou. Tieto informácie, vzhľadom na ich dosah na rodinné a osobné vzťahy sudcu (aj pokiaľ sudcov nebudú diskvalifikovať z ich funkcie), budú kedykoľvek voči nim zneužitelné. Sudcovia sa tak môžu stať potenciálne vydierateľní najmä v súvislosti s rozhodovaním záujmových káuz pre štát a jeho inštitúcie.

Primárny zdroj: Novela ústavy SR (č. 161/2014)

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=4870>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: Schválené v NRS 4.6.2014; účinnosť od: 1.9.2014

Navrhovateľ: poslanci NR SR (P. Hrušovský, P. Paška)